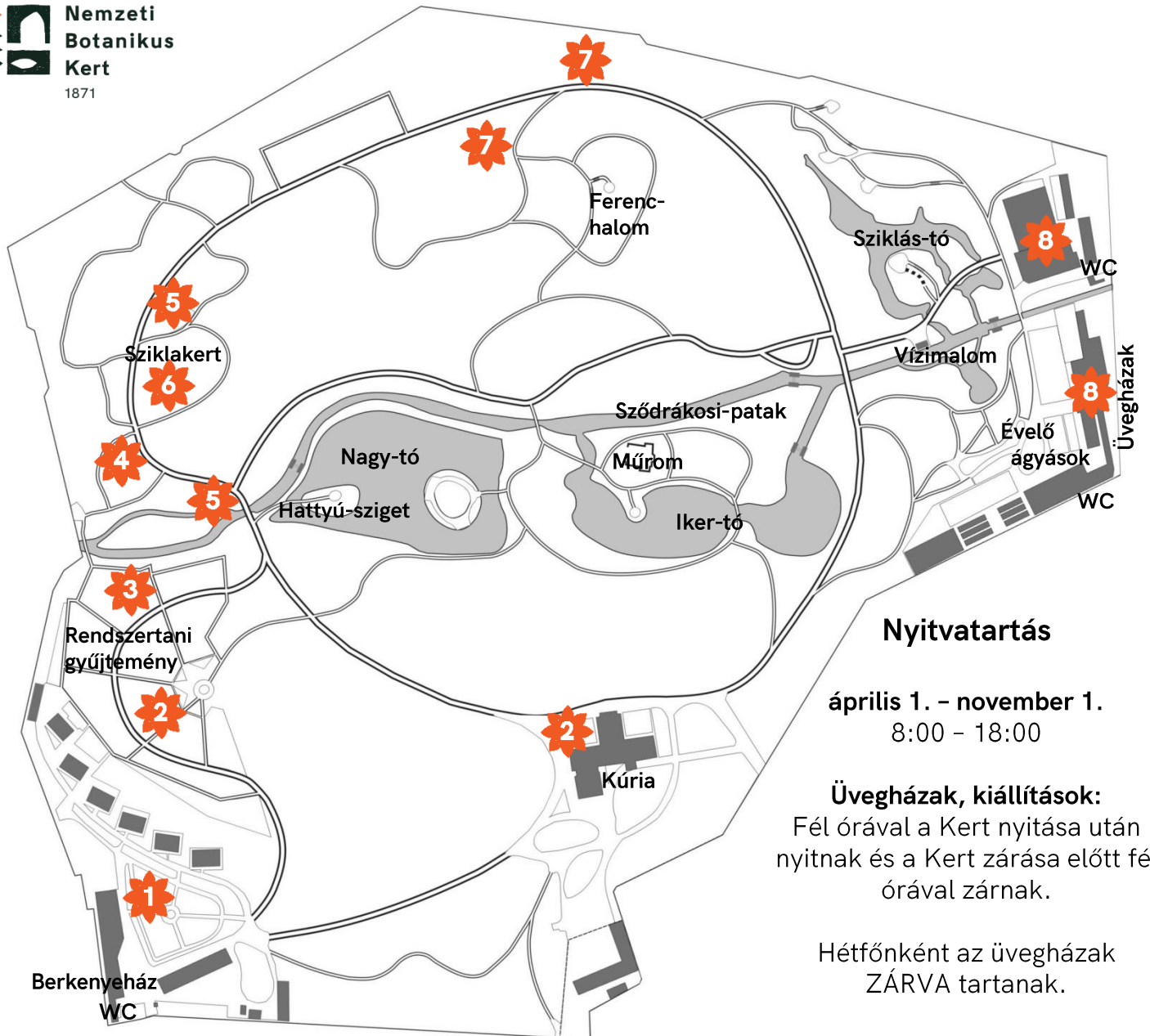

A hónap érdekességei

Nemzeti Botanikus Kert
Vácrátót

Illatos bangita (*Viburnum carlesii*)

Nyitvatartás

április 1. – november 1.
8:00 – 18:00

Üvegházak, kiállítások:

Fél órával a Kert nyitása után
nyitnak és a Kert zárása előtt fél
órával zárnak.

Hétfőnként az üvegházak
ZÁRVA tartanak.

Bejárat

www.botanikuskert.hu

 Térképes útmutatónk abban segít, hogy
az aktuálisan virágzó fajok, vagy más
időszerű látnivalók közül néhányat
könnyedén megtaláljon Kertünkben.

Köszönjük, hogy az utakon maradnak!

Szent György hava. A kivételesen száraz tél (októbertől februárig csupán 100 mm csapadék esett) után megérkeztek a frissítő csendes esők, de még mindig csapadékhiány van. Az üde kert minden zegzuga tartogat meglepetéseket. Bármerre is indulunk egy sétára, virágzó növényekre bukkanunk. Folynak a tavaszi megszokott munkák: ágyások előkészítése, magvetés, metszés, ültetés, talajtakarás.

1 A **bőrlevelű korallberkenye** (*Photinia serratifolia*) örökzöld díszcserjénk egyik legszebbike. Télen fűrészesen fogazott, fénylő sötétzöld, világosabb fonákú, bőrnemű levelei tűnnek fel. Tavasszal bronzos friss kihajtásai s ernyős virágzatba tömörülő krémfehér virágai gyönyörködtetnek. Őshazája Délkelet-Ázsia, lombos erdőkben, útszéleken lejtőkön fordul elő. Kemény, nehéz fája kisebb bútorok és tárgyak faragására alkalmas. Fiatal hajtásait a késői fagyok károsíthatják. A tavalyi kedvező időjárásnak köszönhetően a kertünkben lévő példányok idén gazdagon virágoznak.

2 A Rendszertani Gyűjteményben és a kert más pontjain idén is **tulipánok** (*Tulipa*) tízezrei virítanak majd. Közkedvelt hagymás növények, a liliomfélék (*Liliaceae*) családjába tartoznak. Közel 100 vadon élő fajuk (az ún. botanikai tulipánok) többsége Ázsiában, magas-hegységekben honos, de Dél-Európában is élnek képviselőik. Általában nyílt, füves, kötörmelékes, sziklás, hegyvidéki lejtőkön élnek. A tulipán szó a turbán török elnevezéséből ered: dulban. Az első tulipánhagymák a nevezetes Selyemúton, kereskedők és utazók csomagjában jutottak el a mesés szépségű perzsa kertekbe, majd az Oszmán Birodalomba. Innen kerültek a XVI. század végén Európába. Ma már több ezer fajtájukat ültetik, melyeket virágzási idejük (korai, késői), származásuk (botanikai és kerti), valamint termetük, virágjuk alakja (liliomvirágú, telt, rojtos stb.) és egyéb jellemzőik alapján csoportosítanak.

3 A Rendszertani Gyűjtemény szélső, eldugott kis ágyásában még nyílnak a hangák. Az erikafélék (*Ericaceae*) családjába tartozó télálló cserjék, a rododendronok, azáleák, fajdbogyók, áfonyák az üde, párás éghajlatot és a savanyú talajt kedvelik, ezért olyan divatosak pl. Angliában, ahol az úgynevezett hangakertek szinte kizárólag alacsonyabb erikafélék szőnyegszerű bokraival vannak beültetve. Kertünkben azonban nem érzik jól magukat, kivéve a **hússzínű hangát** (*Erica carnea*) és hibridjét (*E. x darleyensis*), mely mésztűrő növény. Alacsony, kúszó szárú, terpedt ágú cserje, túszerű levelei négyes örvökben állnak. Kora tavasszal nyílik, s a ráhulló hó sem károsítja látványos fűrtvirágzatba tömörülő apró virágait. Európa hegyvidékein, különösen mészkő vonulatokon fordul elő, 2700 m magasságig, fenyvesek aljnövényzetében és sziklás, havasi gyepekben.

4 Illatáról már messziről felismerhetjük az **illatos bangitát** (*Viburnum carlesii*). Nem túl magas, de terebélyes, laza ágú, kerekded, lombhullató cserje. Viaszos, bimbóban kissé rózsás árnyalatú, kinyílvá fehér, kicsi öttagú virágai rendkívül illatosak. Félgömb alakú, végálló bogernyő virágzatban nyílnak, április és május folyamán. Őshazája Korea és Japán, cserjésekben, hegyvidéki lejtőkön él. Mutató díszcserje. Jó vízgazdálkodású, tápdús, üde kerti talajban, aszályos időben öntözve, napos vagy félárnyékos helyen érzi jól magát. Mínusz 20 °C-ig télálló növény.

5 Bár nem feltűnő a virága, a legszebb tavaszi díszek közé tartozik az **ujjas juhar** (*Acer palmatum*). Alacsony, 4-6 m-es cserje vagy laza lombozatú kis fa. Jellegzetes, 10 cm-es, kerek körvonalú levelei 5-7 kihegyesedő, fűrészes szélű karéjra hasadtak, könnyed, légies megjelenésűek. Kecses bíborvörös virágai a lombfakadással egyidőben nyílnak. A juharok géncentrumából, Kelet-Ázsiából származó, Kínában, Japánban, Koreában őshonos, hegyvidéki faj. Mivel tápdús, mészmentes talajt, párás félárnyékot kíván, hazánkban, a kertekben kevésbé terjedt el. A japán kertkultúrában kiemelkedő helyet foglal el. A nagy hagyományú távol-keleti nemesítők, mintegy 250, levélforma, szín, habitus, termés, őszi lombszín szerint szelektált fajtáját állították elő.

6 Sziklakerti gyűjteményünkben több helyütt virágzik a **leánykökörcsin** (*Pulsatilla grandis*). A boglárkafélék családjába tartozó feltűnően nagy virágainak egynemű virágtakarója, selymes szőrű, kékesibolya lepel levelekből áll. Nemcsak virágai mutatósak, hanem bársonyos szőrű szeldelt levelei és elvirágzás után megjelenő, apró aszmagterméseinek tollas repítő-készüléke is. A növény minden része MÉRGEZŐ, de a népi gyógyászat miatt egykor magas vérnyomás, fej- és fülfájás, köszvény és reuma kezelésére használták.

7 Kertünk különböző pontjain, főleg a patakon túli területeken találkozhatunk a **tavaszi kankalin** (*Primula veris*) tömött ernyőben álló mézszárga virágaival. Mennysorság kulcsa néven talán az egyik legismertebb tavaszi vadvirág. Európában és a Kaukázusban honos, hazánkban is sok helyen, főként középhegységek lomberdeinek tisztásain fordul elő. A kankalinfélék sajátossága, hogy különböző egyedeinek virágaiban a bibeszálak eltérő hosszúságúak lehetnek. Ennek oka az önmegporzás elkerülése, ezáltal a genetikai sokféleség fenntartása. A népi gyógyászatban számos nyavalya gyógyítására használták. Emellett régebben az asszonyok hajnalban a kankalin leveléről gyűjtött harmatot szépitőszerként használták.

8 Üvegházainkban idén újra gazdag virágzással gyönyörködtet a különös **jáde lián** (*Strongylodon macrobotrys*). Fás szárú lián, melynek szára elérheti a 18 métert is. Virágainak bizarr színét egy érdekes jelenségnek (kopigmentáció) köszönheti. Egy a virágok kék és piros színéért (kémhatástól függően) felelős antociánhoz (malvin), egy sárga virágszínt okozó flavonol-glikozid (saponarin) csatlakozik, és ezek speciális arányban (1:9) kapcsolódva zöldes árnyalatú kék színt eredményeznek. 1-3 méter hosszú fűrtvirágzata akár 75-nél több virágból is állhat. A virágokat madarak és denevérek porozzák be. Fülöp-szigetek trópusi erdeiben, vízmosásokban, patakpartokon, fák koronájába futva él. Csak nagyon kevés botanikus kertben nyílik, ezért is nagy esemény virágzása.